

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Кафедра маркетингу, менеджменту та підприємництва

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«СОЦІАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ»

рівень вищої освіти	<u>другий (магістерський) рівень вищої освіти</u>
галузь знань	<u>07 Управління та адміністрування</u>
спеціальність	<u>075 Маркетинг</u>
освітня програма	<u>Маркетинг</u>
вид дисципліни	<u>обов'язкова</u>
факультет	<u>економічний</u>

2020/2021 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження вченою радою економічного факультету ХНУ імені В. Н. Каразіна «26» червня 2020 року, протокол № 5

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: Свтушенко В.А. – к.е.н., проф. кафедри маркетингу, менеджменту та підприємництва ХНУ імені В. Н. Каразіна

Програму схвалено на засіданні кафедри маркетингу, менеджменту та підприємництва ХНУ імені В. Н. Каразіна

Протокол від «20» червня 2020 року № 15

Завідувач кафедри маркетингу, менеджменту та підприємництва ХНУ імені В. Н. Каразіна

_____
(підпис)

Вікторія СВТУШЕНКО
(прізвище та ініціали)

Програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми Маркетинг

Гарант освітньо-професійної програми

_____
(підпис)

Оксана БОЛОТНА
(прізвище та ініціали)

Програму погоджено науково-методичною комісією економічного факультету ХНУ імені В. Н. Каразіна

Протокол від «23» червня 2020 року № 10

Голова науково-методичної комісії економічного факультету ХНУ імені В. Н. Каразіна

_____
(підпис)

Вікторія СВТУШЕНКО
(прізвище та ініціали)

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Соціальна відповідальність» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки магістрів спеціальності 075 Маркетинг спеціалізації Маркетинг

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. *Метою* викладання навчальної дисципліни є формування у студентів фундаментальних знань теорії та практики соціальної відповідальності і відповідних професійних компетенцій, набуття практичних навичок розробки концепцій соціальної відповідальності в організаціях.

1.2. Основними *завданнями* вивчення дисципліни є:

- вивчення теоретичних положень і практики взаємодії держави, бізнесу, суспільства та людини у сфері соціальної відповідальності як умови стійкого розвитку суспільства;
- визначення можливостей використання зарубіжного досвіду та аналіз можливостей використання елементів зарубіжних моделей соціальної відповідальності в національній економіці;
- формування розуміння значення соціальної відповідальності держави, бізнесу, суспільства та людини;
- аналіз ролі держави в забезпеченні практики ефективної системи соціальної відповідальності.

1.3. Кількість кредитів – 4

1.4. Загальна кількість годин – 120

1.5. Характеристика навчальної дисципліни

Обов'язкова	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
1-й	1-й
Семестр	
1-й	1-й
Лекції	
8 год.	6 год.
Практичні, семінарські заняття	
22 год.	2 год.
Лабораторні заняття	
-	-
Самостійна робота	
90 год.	112
Індивідуальні завдання	
-	

1.6. Заплановані *результати навчання*.

Компетентності:

Володіння загальною та спеціальною методологією наукового пізнання, застосування здобутих знань у практичній діяльності.

Отримання цілісної системи навичок, щодо використання професійних цінностей та дотримання вимог професійної етики, сформованих на основі узагальнення соціальних та культурних практик суспільства у науковій діяльності та господарській сфері.

Здатність до виконання оригінальних наукових досліджень з економічних питань на високому фаховому рівні, досягнення наукових результатів, що створюють нові знання.

Результати:

Володіти загальнонауковими (філософськими) компетентностями, спрямованими на формування системного наукового світогляду, професійної етики та загального культурного кругозору.

Вміти застосовувати знання структури і функцій сучасного наукового знання і тенденції історичного розвитку, методологію наукового пізнання глобальної тенденції змін наукової картини світу.

Вміти застосовувати найбільш передові концептуальні та методологічні знання в галузі науково-дослідної та / або професійної діяльності і на межі предметних галузей.

Бути спроможним дотримуватися принципів соціальної відповідальності при розв'язанні проблем на макроекономічному та корпоративному рівнях.

знання:

- сутність, види, категорії, еволюцію, концепції, моделі та рівні соціальної відповідальності;
- особливості соціальної відповідальності різних суб'єктів суспільного розвитку;
- місце соціальної відповідальності в діяльності підприємства;
- нормативно-правові засади розвитку соціальної відповідальності;
- моделі корпоративної соціальної відповідальності і становлення різних типів корпоративної культури;
- критерії, показники та методику оцінювання соціальної відповідальності;
- особливості вияву соціальної відповідальності бізнесу в українських реаліях;
- сутність соціальних інвестицій як форми вияву корпоративної відповідальності роботодавців;
- сутність, складові та пріоритети розвитку соціально відповідальної політики стосовно співпрацівників підприємства;
- екологічні аспекти соціальної відповідальності та їх нормативно-правове регулювання;
- сутність, структуру, вимоги та особливості міжнародних стандартів соціальної звітності.

вміння:

- формувати механізм управління соціальною відповідальністю;
- формувати ефективну взаємодію роботодавців зі співробітниками на засадах соціальної відповідальності; формувати відносини підприємства із зовнішніми організаціями на засадах корпоративної соціальної відповідальності;
- визначати напрями активізації індивідуальної та колективної екологічної відповідальності;
- посилювати соціальну відповідальність суб'єктів суспільного розвитку через соціальне партнерство;
- здійснювати моніторинг соціальної відповідальності;
- оцінювати ефективність корпоративної соціальної відповідальності;
- розвивати корпоративну соціальну відповідальність як чинник підвищення конкурентоспроможності.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

РОЗДІЛ 1. СУТНІСТЬ ТА МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ

Тема 1. Концептуальні основи розвитку соціальної відповідальності

1. Суть та значення соціальної відповідальності
2. Історія розвитку соціальної відповідальності
3. Моделі корпоративної соціальної відповідальності (американська, європейська, японська тощо)
4. Міжнародні ініціативи як чинник формування і розвитку КСВ (Глобальний договір ООН)

Тема 2. Корпоративна соціальна відповідальність в системі управління організацією

1. КСВ як складова стратегії управління та чинник підвищення конкурентоспроможності організації
2. Моделі аналізу заінтересованих сторін
3. Впровадження КСВ у практики і процедури компанії
4. Статус, основні функції, кваліфікація, типові обов'язки, професійні стандарти менеджера з КСВ в компаніях

Тема 3. Формування відносин з працівниками на засадах корпоративної соціальної відповідальності

1. Права людини і трудові практики як предмет КСВ
2. Міжнародні стандарти прав людини
3. Особливості європейської моделі внутрішньої КСВ
4. Законодавство України у сфері праці як основа КСВ у відносинах з працівниками

Тема 4. Стратегія соціально відповідальної поведінки в ринковому середовищі

1. Формування складової корпоративної соціальної відповідальності у відносинах з споживачами
2. Міжнародні ініціативи та законодавство України у сфері захисту прав споживачів
3. Соціальна відповідальність та управління якістю (стандарти серій ISO 9001)
4. Етична поведінка компаній щодо контрагентів по бізнесу

РОЗДІЛ 2 ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ

Тема 5. Соціально відповідальні відносини бізнесу та стейкхолдерів

1. Вплив громади на роботу компаній та відповідальність компаній перед населенням
2. Розвиток партнерств з місцевою владою та громадою
3. Співпраця бізнес-структур з неурядовими організаціями
4. Особливості забезпечення КСВ у малому та середньому бізнесі

Тема 6. Екологічні аспекти корпоративної соціальної відповідальності

1. Суть та значення відповідального ставлення організацій до довкілля
2. Превентивний підхід до вирішення екологічних проблем
3. Програми з контролю забруднення та захисту довкілля, збереження природних ресурсів, дотримання екологічних стандартів тощо
4. Міжнародний й український досвід впровадження принципів екологічної відповідальності організацій

Тема 7. Інформаційна політика і соціальна звітність

1. Місце соціальної відповідальності у корпоративній інформаційній політиці
2. Побудова системи комунікацій з КСВ
3. Міжнародні стандарти звітності

4. Корпоративні соціальні звіти: сутність, завдання і структура

Тема 8. Соціальна відповідальність різних суб'єктів суспільного розвитку

1. Відповідальна держава і сталий розвиток
2. Культура споживання та його вплив на розвиток КСВ
3. Соціальна відповідальність освіти та науки
4. Міжнародний стандарт із соціальної відповідальності ISO 26000

3. Структура навчальної дисципліни

Денна форма навчання

Назви розділів і тем	Кількість годин					
	денна форма					
	усього	у тому числі				
л		п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7
Розділ 1						
СУТНІСТЬ ТА МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ						
Тема 1. Концептуальні основи розвитку соціальної відповідальності	10	1	2	-	-	7
Тема 2. Корпоративна соціальна відповідальність в системі управління організацією	10	1	2	-	-	7
Тема 3. Формування відносин з працівниками на засадах корпоративної соціальної відповідальності	11	1	3	-	-	7
Тема 4. Стратегія соціально відповідальної поведінки в ринковому середовищі	11	1	3	-	-	7
Разом за розділом 1	42	4	10	-	-	28
Розділ 2						
ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ						
Тема 5. Соціально відповідальні відносини бізнесу та стейкхолдерів	12	1	3	-	-	8
Тема 6. Екологічні аспекти корпоративної соціальної відповідальності	12	1	3	-	-	8
Тема 7. Інформаційна політика і соціальна звітність	12	1	3	-	-	8
Тема 8. Соціальна відповідальність різних суб'єктів суспільного розвитку	12	1	3	-	-	8
Разом за розділом 2	48	4	12	-	-	32
Усього годин	90	8	22	-	-	60

Заочна форма навчання

Назви розділів і тем	Кількість годин					
	заочна форма					
	усього	у тому числі				
л		п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7
Розділ 1						
СУТНІСТЬ ТА МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ						
Тема 1. <i>Концептуальні основи розвитку соціальної відповідальності</i>	10	1	-	-	-	9
Тема 2. <i>Корпоративна соціальна відповідальність в системі управління організацією</i>	11	1	1	-	-	9
Тема 3. <i>Формування відносин з працівниками на засадах корпоративної соціальної відповідальності</i>	11	1	-	-	-	10
Тема 4. <i>Стратегія соціально відповідальної поведінки в ринковому середовищі</i>	12	1	1	-	-	10
Разом за розділом 1	44	4	2	-	-	38
Розділ 2						
ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ						
Тема 5. <i>Соціально відповідальні відносини бізнесу та стейкхолдерів</i>	12	1	1	-	-	10
Тема 6. <i>Екологічні аспекти корпоративної соціальної відповідальності</i>	11	1	-	-	-	10
Тема 7. <i>Інформаційна політика і соціальна звітність</i>	12	1	1	-	-	10
Тема 8. <i>Соціальна відповідальність різних суб'єктів суспільного розвитку</i>	11	1	-	-	-	10
Разом за розділом 2	46	4	2	-	-	40
Усього годин	90	8	4	-	-	78

4. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
	Розділ 1. СУТНІСТЬ ТА МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ	
1	Тема 1. <i>Концептуальні основи розвитку соціальної відповідальності</i>	2
2	Тема 2. <i>Корпоративна соціальна відповідальність в системі управління організацією</i>	2
3	Тема 3. <i>Формування відносин з працівниками на засадах корпоративної соціальної відповідальності</i>	3
4	Тема 4. <i>Стратегія соціально відповідальної поведінки в ринковому середовищі</i>	3
	Усього	10
	Розділ 2. ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ	
5	Тема 5. <i>Соціально відповідальні відносини бізнесу та стейкхолдерів</i>	3
6	Тема 6. <i>Екологічні аспекти корпоративної соціальної відповідальності</i>	3
7	Тема 7. <i>Інформаційна політика і соціальна звітність</i>	3
8	Тема 8. <i>Соціальна відповідальність різних суб'єктів суспільного розвитку</i>	3
	Усього	12
	Разом	22

5. Завдання для самостійної роботи

Самостійна робота студента включає: опрацювання навчального матеріалу, підготовку до практичних занять, підготовку до поточного контролю, виконання індивідуальної науково-дослідної контрольної роботи з курсу та підготовку до підсумкового контролю (іспиту).

Зміст самостійної роботи студента за дисципліною (опрацювання навчального матеріалу) визначається кількістю годин на підготовку до:

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	Проробка конспекту лекції, вивчення рекомендованої літератури по темах, які викладаються на лекціях	8	18
2	Підготовка до практичних занять	8	10
3	Підготовка до проміжного тестового контролю	10	10
4	Підготовка презентації	8	10
5	Виконання науково-дослідної контрольної роботи	16	20
6	Підготовка до підсумкового контролю (іспиту)	10	10
	Разом	60	78

6. Індивідуальні завдання

Індивідуальне науково-дослідне завдання (ІНДЗ) – є обов’язковою частиною самостійної роботи студента і полягає в проведенні науково-дослідної роботи за обраним напрямком.

Індивідуальне науково-дослідне завдання – це самостійна наукова робота студента, метою написання якої є поглиблення та узагальнення знань, отриманих студентом за час навчання, їх застосування до комплексного вирішення конкретної професійної задачі, формування умінь самостійно працювати навчальною та науковою літературою, обробляти статистичні дані, користуватися комп’ютерною технікою.

Студенти обирають напрям економічного методологічного або бізнес-дослідження соціальної відповідальності за власним бажанням, але за погодженням із викладачем.

Індивідуальна робота складається з *трьох частин*:

1. Вибір проблеми економічного або бізнес-дослідження соціальної відповідальності, визначення теми, мети і завдань дослідження, обґрунтування методів аналізу та рекомендацій відповідних технологій соціальної відповідальності.

2. Збір первинних і вторинних даних за обраною сферою дослідження.

3. Аналіз даних і представлення (презентація) результатів дослідження.

Тематика ІНДЗ

1. Економічна сутність господарської етики: основні категорії (мораль, етика, етикет, право, релігія, цінності і норми поведінки)

2. Позитивний і нормативний етичні підходи в процесі прийняття економічних рішень (дескриптивний підхід, мета-етика, нормативна етика, етичні гіпернорми і мікронорми)

3. Принципи соціальної відповідальності (відповідальність перед суспільством, соціальні зобов’язання, соціальна взаємодія, соціальна чуйність, сприяння формуванню розумних потреб індивідів, складова функціональних обов’язків менеджерів)

4. Суб’єкти й об’єкти соціальної відповідальності в сучасній економічній системі

5. Соціальна відповідальність в класичній (А.Сміт, Д.Рикардо, Ж.-Б. Сей) і неокласичній (У.С.Джевонс, К.Менгер, Л.Вальрас, А.О.Курно, Г.Г.Госсен, О.Бем-Баверк, Ф. Еджоурт, А.Маршалл, А.Пігу, Дж.Б. Кларк, К.Віксель) школах економіки

6. Соціальна відповідальність й утилітаризм (І.Бентам, Дж.Роулс, А.Бергсон, П. Самуельсон)

7. Соціальна відповідальність в теоріях інституціоналізму (Т.Веблен, У.К.Мітчелл, Дж.Р.Коммонс, Дж.К.Гелбрейт, Д.Белл) і неоінституціоналізму (Р.-Х. Коуз, А.Алчіан, Дж.Бьюкенен)
8. Школа наукового управління (1885-1920) (Ф. Тейлор, Г. Гантт, Ф. Гилбрет) і соціальна відповідальність
9. Класична (адміністративна) школа в управлінні (1920-1950) (А. Файоль) і її ознаки соціальної відповідальності
10. Соціальна відповідальність в школі людських відносин (1930-1950) (М. Паркет Фоллет, Е. Мейо)
11. Соціальна відповідальність в поведінкових науках (з 1950 р. по теперішній час) (Мк. Грегор, Т. Пітерс, Р. Уотерман)
12. Наука управління (кількісний підхід) (з 1950 р. по теперішній час) і соціальна відповідальність
13. Традиційна школа стратегії – школа планування (з 1960 рр) (Г. І. Ансофф, Р. Л. Аккофф, К. Р. Ендрюс) та її соціальна відповідальність
14. Еволюційна школа менеджменту (70-ті рр. ХХ ст.) (Е. Врapp, Дж. Куін, Р. Т. Паскаль) і соціальна відповідальність
15. Соціальна відповідальність в позиційній школі менеджменту (80-ті рр. ХХ ст.) (М. Портер)
16. Концепції маркетинг-менеджменту (удосконалення виробництва, удосконалення товару, інтенсифікація комерційних зусиль, маркетингу, соціально-етичного маркетингу (Ф. Котлер, В. Руделіус) і соціальна відповідальність
17. Соціальна відповідальність в школі ресурсів, вмінь та навчання (90-ті рр. ХХ ст.) (Г. Хемел, К. Прахалад)
18. Концепція «реінжиніринг бізнес-процесів» (поч-к ХХІ ст.) (П.Дойль) і соціальна відповідальність
19. Концепція «моделювання бізнесу» (поч-к ХХІ ст.) (А.Слівотські, Д. Моррісон) і соціальна відповідальність
20. Соціальна відповідальність в школі кризового менеджменту (Р. Хіт)
21. Моделі соціальної відповідальності в сучасному світі: американська
22. Моделі соціальної відповідальності в сучасному світі: західноєвропейська
23. Моделі соціальної відповідальності в сучасному світі: скандинавська
24. Моделі соціальної відповідальності в сучасному світі: японська
25. Моделі соціальної відповідальності в сучасному світі: китайська
26. Моделі соціальної відповідальності в сучасному світі: російська
27. Модель соціальної відповідальності країн Центрально-Східної Європи та СНД
28. Африканська модель соціальної відповідальності
29. Країни БРІКС і соціальна відповідальність
30. Латинська Америка та її КСВ-модель

7. Методи навчання

- вхідний контроль
- опитування
- лекції
- відеоконференції
- практичні заняття
- ситуаційні завдання
- розрахунково-аналітичні завдання
- інфографіки
- дискусії
- обговорення кейсів

- тестування
- індивідуальне науково-дослідне завдання
- підготовка презентацій
- групові та індивідуальні консультації
- текстові повідомлення
- самостійна робота студентів
- іспит

8. Методи контролю

Оцінювання знань здобувачів з дисципліни «Соціальна відповідальність» передбачає всі види занять, передбачених навчальним планом. Під час вивчення дисципліни застосовуються такі методи оцінювання знань:

- *поточний контроль* здійснюється на практичних заняттях під час усної співбесіди зі здобувачами за результатами виконання домашніх завдань, перевірки розв'язання типових і нетипових задач на використання знань в практичних ситуаціях;
- *проміжний контроль* проводиться за допомогою проведення тестового контролю, виконання й захисту індивідуального науково-дослідного контрольного завдання, захисту презентації результатів дослідження;
- *підсумковий контроль* передбачає проведення іспиту з усього курсу.

Поточне оцінювання знань студентів здійснюється під час проведення практичних, і має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи. Об'єктами поточного контролю є:

- активність та результативність роботи студента протягом семестру над вивченням програмного матеріалу дисципліни;
- відвідування занять;
- складання проміжного контролю за розділами.

Контроль систематичного виконання самостійної роботи та активності на практичних заняттях проводиться за такими критеріями:

- розуміння, ступінь засвоєння теорії та методології проблем, що розглядаються;
- ступінь засвоєння фактичного матеріалу навчальної дисципліни;
- ознайомлення з рекомендованою літературою, а також із сучасною літературою з питань, що розглядаються;
- уміння поєднувати теорію із практикою при розгляді практичних ситуацій, розв'язанні задач, проведенні розрахунків при виконанні індивідуальних завдань, та завдань, винесених на розгляд в аудиторії;
- логіка, структура, стиль викладу матеріалу в письмових роботах і при виступах в аудиторії, уміння обґрунтовувати свою позицію, здійснювати узагальнення інформації та робити висновки.

Оцінювання знань студента під час виконання завдань для самостійної роботи проводиться за 4-бальною шкалою.

Оцінка «відмінно» ставиться за умови відповідності виконаного завдання студента або його усної відповіді до всіх зазначених критеріїв. Відсутність тієї чи іншої складової знижує оцінку.

При оцінюванні практичних занять увага приділяється також їх якості та самостійності, своєчасності здачі виконаних завдань викладачу (згідно з графіком навчального процесу). Якщо якась із вимог не буде виконана, то оцінка буде знижена.

Проміжний контроль (тестування) рівня знань передбачає виявлення опанування студентом лекційного матеріалу та вміння застосування його для вирішення практичної ситуації й проводиться у вигляді тестування. При цьому тестове завдання може містити як запитання, що

стосуються суто теоретичного матеріалу, так і запитання, спрямовані на вирішення практичного ситуаційного завдання.

9. Схема нарахування балів

Структура засобів контролю та розподіл балів із дисципліни «Соціальна відповідальність» наведена в таблиці.

Узагальнена схема нарахування балів (тах балів)

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання, ІНДЗ												Іспит	Сума
Поточне оцінювання								Проміжний контроль		Контрольна робота, передбачена навчальним планом	Разом		
Розділ 1				Розділ 2									
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	тестування	ситуаційне завдання				
1	1	1	1	1	1	2	2	20	10	20	60	40	100

T1, T2 ... – теми розділів.

Проміжний контроль (тестування) проводиться один раз на семестр. Загальна тривалість тестів – 0,5 години.

Поточне тестування складається з 10 тестів і одного ситуаційного завдання (соціальна відповідальність діючого в Україні суб'єкта господарювання). Одна правильна відповідь на кожен із тестів дорівнює 1 балу, ситуаційне завдання – 10 балів. Тестові завдання містять запитання одиничного і множинного вибору різного рівня складності.

Тести можуть бути застосовані як із метою контролю, так і для закріплення теоретичних знань і практичних навичок.

Тести для проміжного контролю обираються із загального переліку тестів за відповідними темами.

Підсумковий контроль за курсом здійснюється у формі іспиту.

До складання іспиту допускають студентів, що мають задовільну кількість балів зі складених тестів з основних навчальних елементів розділів, написання та захисту індивідуального науково-дослідного завдання та інших завдань передбачених програмою дисципліни.

Типова форма екзаменаційного білета:

Харківський національний університет імені В.Н.Каразіна

Факультет економічний Спеціальність 073 /075
Семестр 2 Форма навчання денна (заочна)
Рівень вищої освіти: другий (освітньо-професійний)
Навчальна дисципліна: Соціальна відповідальність

Екзаменаційний білет № ___

1. Тестове завдання (max 8 балів)
2. Теоретичні запитання (3* max 8 балів):
  - 2.1. Суть та значення соціальної відповідальності
  - 2.2. Стандарт SA 8000 (Social Accountability International's)
  - 2.3. Міжнародні стандарти звітності зі сталого розвитку (GRI - Global Reporting Initiative / Глобальна ініціатива зі звітності)
3. Ситуаційне завдання (max 8 балів): складіть карту стейкхолдерів українського підприємства

Затверджено на засіданні кафедри
маркетингу, менеджменту та підприємництва протокол № _ від __. __ 202_ р.

Зав. кафедрою, викладач

В.А. Євтушенко

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Іспит
90-100	відмінно
80-89	добре
70-79	
60-69	задовільно
50-59	
1-49	незадовільно

10. Рекомендована література

Основна література

1. Діагностика стану та перспектив розвитку соціальної відповідальності в Україні (експертні оцінки): монографія / О.Ф. Новікова, М.Є. Дейч, О.В. Панькова та ін.; НАН України, Ін-т економіки пром-сті. – Донецьк, 2013. – 296 с.
2. Євтушенко В.А. Соціальна відповідальність: конспект лекцій – Х.: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2015. – 35с.
3. Євтушенко В.А. Соціальна відповідальність: методичні вказівки – Х.: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2015. – 30 с.
4. Корпоративна соціальна відповідальність: моделі та управлінська практика: посібник / М.А. Саприкіна, М.А. Саєнсус, А.Г. Зінченко та ін.; наук. ред. А.С. Редькін. – К.: Видавництво «Фабований лист», 2011. – 480 с.
5. Котлер Ф., Лі Н. Корпоративна соціальна відповідальність. Як зробити якомога більше добра для вашої компанії та суспільства / Пер. з англ. С. Яринич. – К. : Стандарт, 2005. – 302 с.
6. Соціальна відповідальність: теорія і практика розвитку: моногр. / За ред. А.М. Колота. – К.: КНЕУ, 2012. – 501 с.

Допоміжна література

1. Євтушенко В.А. Внутрішні та зовнішні інституційні форми корпоративної соціальної відповідальності / В. А. Євтушенко // Проблеми і перспективи розвитку підприємництва : Збірник наукових праць Харківського національного автомобільно-дорожнього університету. – 2013. – № 2 (5). – С. 55 – 60.
2. Євтушенко В.А. Оцінка корпоративної соціальної відповідальності: методи, об'єкти, показники / В. А. Євтушенко. // Вісник НТУ «ХПІ». Збірник наукових праць. Тематичний випуск: Технічний прогрес і ефективність виробництва. – Харків: НТУ «ХПІ». – 2013. – № 46. – С. 53-63
3. Євтушенко В.А. Анализ международных стандартов в сфере устойчивого развития и социальной ответственности / В.А. Евтушенко // В кн. «Стратегии инновационного развития экономики. Часть 1. Современные инновационные трансформации: монография». / под научн. ред. П. Г. Перервы, О. И. Савченко. – Х. : ТОВ «Щедра садиба плюс», 2013. – 243 с. – С. 112 – 116.
4. Корпоративна соціальна відповідальність: соціально-економічна природа та тенденції розвитку в сучасному світі : моногр. / за ред. Тютюнникової С. В., Євтушенко В. А. – Х.: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2015. – 280 с.
5. Маркетинг: Підручник / В. Руделіус, О. М. Азарян, Н. О. Бабенко, В.А. Євтушенко та ін.; Ред.-упор. О. І. Сидоренко, Л. С. Макарова. – 4-те вид. – К.: Навчально-методичний центр «Консорціум із удосконалення менеджмент-освіти в Україні», 2009. – 648 с.
6. Пріоритети сучасного менеджменту маркетингу: монографія / під наук. керів. д.е.н., проф. І. В. Семеняк. – Х.: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2008. – 204 с.
7. Соціально-етичний маркетинг. Монографія. Колектив авторів. / за наук. редак. д.е.н., професора Семеняк І.В.– Х.: ХНУ, 2005. – 205 с.
8. Шаповал В.М. Соціальна відповідальність бізнесу в структурі управління економікою: моногр. / В.М. Шаповал. – Дніпропетровськ: ДВНЗ «НГУ», 2011. – 357 с.
9. Yevtushenko V. A. Socially responsible economy as a global model of development // Applied Sciences and technologies in the United States and Europe: common challenges and scientific findings, proceedings of the 3rd International scientific conference, November 11-12, 2013. – Cibunet Publishing. New York, USA, 2013. – P. 184-186.
10. Yevtushenko V. A. The European choice of Ukraine in the context of social responsibility // Modern socio-political processes in Russia, Europe states and the USA macro region / ed. by S.Stark. – Cibunet Publishing. New York, USA. – V.2. – 2013. – pp. 25-37.
11. Yevtushenko V. A. Features Ukrainian model Corporate Social Responsibility // European Applied Sciences, November-December, 2013, 1 (2) – pp. 138-140.

12. Yevtushenko V.A. Institutional forms of socially responsible interaction of the company with external stakeholders in Ukraine // European Science and Technology, Munich, Germany. – Vol. I. – 2013. – P. 762-765

11. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

1. Євтушенко В.А. Корпоративна соціальна відповідальність: дистанційний курс / В.А. Євтушенко [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://dist.karazin.ua/moodle/course/view.php?id=1251>
2. Євтушенко В.А. НМКД «Соціальна відповідальність» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.econom.kharkov.ua (розділ: Навчально-методичні матеріали)
3. Євтушенко В.А. Соціальна відповідальність: дистанційний курс / В.А. Євтушенко [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://dist.karazin.ua/moodle/course/view.php?id=1067>
4. Євтушенко В.А. Соціальна відповідальність: конспект лекцій [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.econom.kharkov.ua (розділ: Навчально-методичні матеріали)
5. Корпоративная социальная ответственность CSRJOURNAL. [Электронный ресурс]. – Режим доступу: <http://www.csrjournal.com>
6. Офіційний сайт Центру «Розвиток КСВ» [Електронний ресурс] – Режим доступу: www.csr-ukraine.org
7. Офіційний веб-портал Глобального договору ООН [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://www.unglobalcompact.org>
8. ISO 26000:2010 – Guidance on social responsibility [E-resource] – Access regime: www.iso.org